OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta

Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen
Hallintovaliokunta 16.10.2024

Säädösmuutoksen syyt

- Kehysriihi 2024:
  - Ansiotulovähennyksen poistaminen ja korvaaminen työtulovähennyksen korotuksella kuntien tulopohjan vahvistamiseksi (VM).
  - Sosiaaliturvarahastovaikutusten kanavointiratkaisussa kohdennetaan rahastotalouden säästöjä velkaa kerryttävälle sektorille (STM).
- Em. päätösten johdosta kirkollisverotuottojen arvioidaan kasvavan yhteensä 49,3 miljoonalla eurolla v. 2025 alkaen. Tästä summasta hallitus on päättänyt palauttaa 20 miljoonaa euroa valtiolle.

Leikkauskohteet valtion talousarviossa

- Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha), 29.01.52
  - Kohteena hautaustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito
- Avustus ortodoksiselle kirkolle, 29.01.51.1
  - Kohteena kirkon toiminnasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset

Leikkaussumman jako kirkollisverotuottojen suhteessa

- Kirkollisverotuotot v. 2024 (ennuste) yht. 1075,4 M€
  - Ev.lut. kirkko 1054,5 M€ (n. 98 %)
  - Ortodoksinen kirkko 20,9 M€ (n. 2 %)
- Jaettaessa 20 M€ kirkkojen kirkollisverotuottojen suhteessa leikkaus kohdistuu näin:
  - Ev.lut. kirkko 19,6 M€
  - Ortodoksinen kirkko 0,4 M€

Muutosten arvioidut vaikutukset julkiseen talouteen

Vuosi	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Evankelis-luterilainen kirkko						
- ilman muutosta	936,7	1035,9	1054,5	1147	1191,5	1230,7
- muutoksen kanssa				1127,4	1171,9	1211,1
Ortodoksinen kirkko						
- ilman muutosta	16,8	19,3	20,9	23,2	24,7	26,2
- muutoksen kanssa				22,8	24,3	25,8

Vuonna 2025 määrärahoista vähennettäisiin 19,6 M€ / 0,4 M€.
Määräraha kasvaisi v. 2026 alkaen indeksikorotusten myötä (v. 2026 ja 2027 hallitusohjelmassa päätetty 1 %-yksikön indeksijarru).

Lausunnot

- Evankelis-luterilainen kirkko, ortodoksinen kirkko ja AKI-liitot ry vastustavat ehdotettuja leikkauksia. Suurin vastustus liittyy evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin maksettavan valtion rahoituksen ja kirkon jäsenten maksaman kirkollisveron erilaisiin tarkoituksiin. Kirkkohallitus ja AKI-liitot ry katsovat, että kirkon jäsenet joutuisivat vastaamaan enenevässä määrin kirkkoon kuulumattomien henkilöiden kustannuksista.
- Oikeusministeriö katsoo, etteivät muutokset ole uskonnonvapauden/yhdenvertaisuusvaatimuksen vastaisia, koska kirkko voi itse päättää, nostaako se hautaustoimen maksuja, jolloin kustannukset jakautuvat kaikille uskontokunnasta riippumatta, vai katetaanko yhteiskunnallisten tehtävien kustannuksia jatkossa enemmän kirkollisverotuotoilla.
- Valtiovarainministeriö puoltaa ehdotettuja leikkauksia.

Valtionrahoituksen jakaminen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien kesken

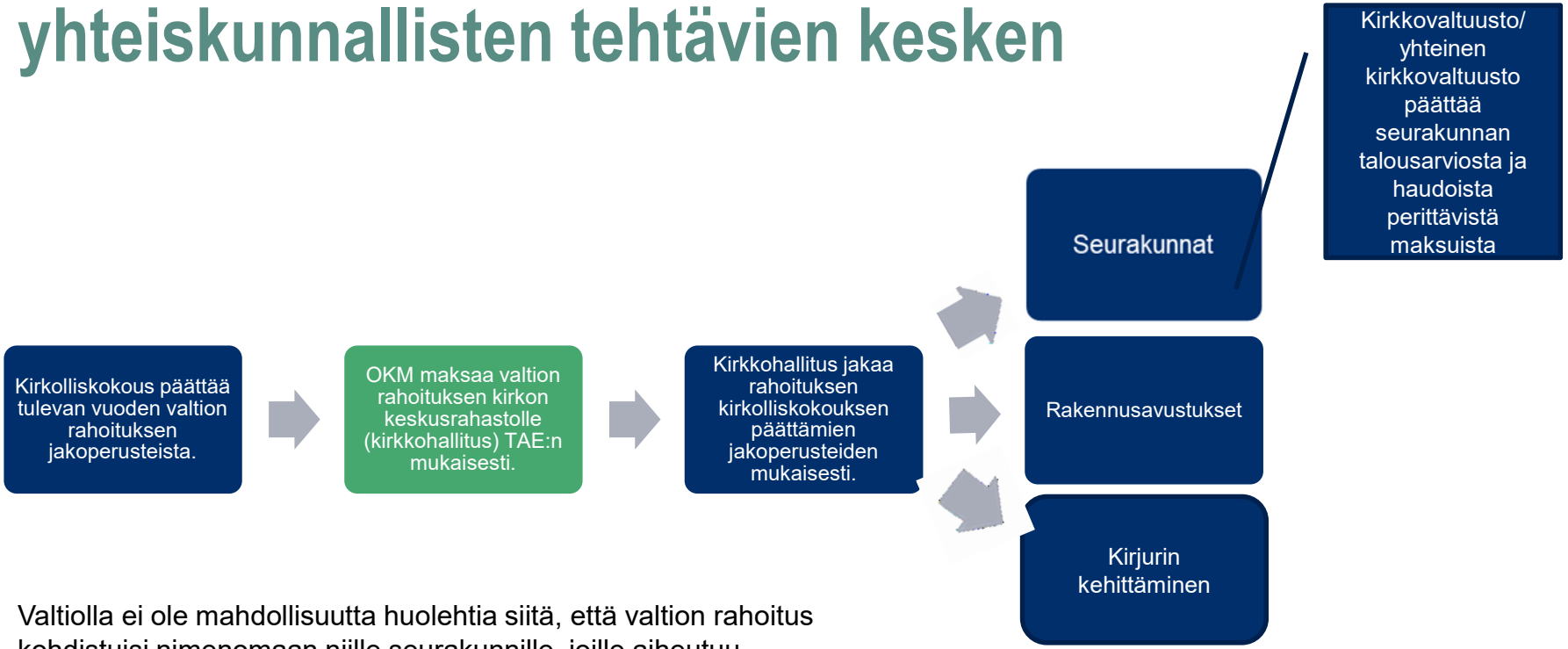

Valtiolla ei ole mahdollisuutta huolehtia siitä, että valtion rahoitus kohdistuisi nimenomaan niille seurakunnille, joille aiheutuu yhteiskunnallisten tehtävien hoitamisesta suurin taloudellinen taakka, vaan kirkko päättää rahoituksen jakoperusteista itsenäisesti.

Muutosten seuranta

- Oletuksena on, että kirkollisverotuotot kasvavat vuoden 2025 verotuksessa yhteensä vähintään 20 miljoonalla eurolla. Jos näin ei tapahdu, tämä huomioidaan myöhemmissä talousarvioesityksissä. Tarkastelu tehdään vuonna 2026.
- VM ja OKM laativat selvityksen
  - valtion rahoituksen ja evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien kustannusten suhteesta
  - valtionavustuksen ja ortodoksisen kirkon toiminnasta aiheutuvien kustannusten suhteesta